

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Første Afdeling)

20. december 2017 *

»Præjudiciel forelæggelse – informationsprocedure med hensyn til tekniske standarder og forskrifter – national lovgivning, der præciserer eller indfører et forbud mod at udbyde spil, lotterier og væddemål uden at have en bevilling, og som indfører et forbud mod at reklamere for spil, lotterier og væddemål, der udbydes uden at have en bevilling«

I sag C-255/16,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Københavns byret (Danmark) ved afgørelse af 19. april 2016, indgået til Domstolen den 2. maj 2016, i straffesagen mod

Bent Falbert,

Poul Madsen,

JP/Politikens Hus A/S,

har

DOMSTOLEN (Første Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, R. Silva de Lapuerta, og dommerne J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev, S. Rodin (refererende dommer) og E. Regan,

generaladvokat: M. Bobek,

justitssekretær: fuldmægtig C. Strömholm,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 11. maj 2017,

efter at der er afgivet indlæg af:

- Poul Madsen, Bent Falbert og JP/Politikens Hus A/S ved advokaterne S. MacMahon Baldwin og M. Dittmer,
- den danske regering ved M. Wolff, M.N. Lyshøj, C. Thorning og J. Nymann-Lindegren, som befuldmægtigede,
- den portugisiske regering ved L. Inez Fernandes, M. Figueiredo, A. Silva Coelho og P. de Sousa Inês, som befuldmægtigede,

* Processprog: dansk.

- den rumænske regering ved L. Lițu og R.H. Radu, som befuldmægtigede,
- Europa-Kommissionen ved H. Tserepa-Lacombe, Y. Marinova, L. Grønfeldt, U. Nielsen og G. Braga da Cruz, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 26. juli 2017,
afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 1, nr. 1), 2), 5) og 11), samt artikel 8, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/34/EF af 22. juni 1998 om en informationsprocedure med hensyn til tekniske standarder og forskrifter samt forskrifter for informationssamfundets tjenester (EFT 1998, L 204, s. 37), som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/48/EF af 20. juli 1998 (EFT 1998, L 217, s. 18) (herefter »direktiv 98/34«).
- 2 Anmodningen er blevet indgivet i forbindelse med en straffesag mod Bent Falbert, Poul Madsen og JP/Politikens Hus A/S, som er tiltalt for at have reklameret for online-spilletjenester, der er blevet udbudt uden en bevilling udstedt af den kompetente myndighed, i det danske dagblad *Ekstra Bladet* og på dagbladets websteder.

Retsforskrifter

EU-retten

- 3 Artikel 1 i direktiv 98/34 fastsætter:

»I dette direktiv forstås ved:

- 1) »produkt«: alle produkter, der fremstilles industrielt, og alle landbrugsprodukter, herunder også fiskeriprodukter
- 2) »tjeneste«: enhver tjeneste i informationssamfundet, dvs. enhver tjeneste, der normalt ydes mod betaling, og som teleformidles ad elektronisk vej på individuel anmodning fra en tjenestemodtager.

Med henblik på denne definition forstås ved

- »teleformidling«: at en tjeneste ydes, uden at parterne er til stede samtidig
- »ad elektronisk vej«: at en tjeneste fra afsendelsesstedet sendes og på bestemmelsesstedet modtages ved hjælp af elektronisk databehandlingsudstyr (herunder digital komprimering) og datalagringsudstyr, og som udelukkende sendes, rutes og modtages via tråd, radio, optiske midler eller andre elektromagnetiske midler
- »på individuel anmodning fra en tjenestemodtager«: at en tjeneste ydes ved transmission af data på individuel anmodning.

En vejledende liste over tjenester, der ikke er omfattet af denne definition, findes i bilag V.

[...]

- 5) »forskrift vedrørende tjenester«: et krav af generel karakter vedrørende adgang til at optage og udføre virksomhed i forbindelse med tjenester, der er omhandlet i denne artikels nr. 2), navnlig bestemmelser vedrørende tjenesteyderen, tjenesterne og tjenestemodtageren, dog undtaget forskrifter, der ikke specifikt tager sigte på de i samme nr. definerede tjenester.

[...]

Med henblik på denne definition

- anses en forskrift for specifikt at tage sigte på informationssamfundets tjenester, når det af begrundelsen og de dispositive bestemmelser fremgår, at den i sin helhed eller i visse enkelte bestemmelser har specifikt til hensigt og formål at give forskrifter for disse tjenester på eksplicit og målrettet måde
- anses en forskrift ikke for specifikt at tage sigte på informationssamfundets tjenester, når den kun indirekte eller tilfældigt vedrører disse tjenester

[...]

- 11) »teknisk forskrift«: en teknisk specifikation eller et andet krav eller en forskrift vedrørende tjenester, herunder de administrative bestemmelser, der gælder herfor, som retligt eller faktisk skal overholdes ved markedsføring, levering eller anvendelse af en tjeneste, eller etablering af en operatør af tjenester i en medlemsstat eller i en væsentlig del af denne stat, samt medlemsstaternes love og administrative bestemmelser vedrørende forbud mod fremstilling, import, markedsføring eller anvendelse af et produkt eller forbud mod levering eller anvendelse af en tjeneste eller mod, at en tjenesteyder etablerer sig, jf. dog artikel 10.

De tekniske forskrifter, der faktisk skal overholdes, er navnlig følgende:

- en medlemsstats love eller administrative bestemmelser, der henviser enten til tekniske specifikationer eller andre krav eller forskrifter vedrørende tjenester, eller til fagkodekser eller kodekser for god praksis, der igen henviser til tekniske specifikationer eller andre krav eller forskrifter vedrørende tjenester, og hvis overholdelse giver formodning om, at der er overensstemmelse med de krav, der er fastsat i de nævnte love eller administrative bestemmelser

[...]

- tekniske specifikationer, andre krav, eller regler vedrørende tjenester, til hvilke der er knyttet skattemæssige eller finansielle foranstaltninger, som påvirker forbruget af produkterne eller tjenesterne ved at tilskynde til overholdelse af disse tekniske specifikationer eller andre krav eller forskrifter vedrørende tjenester; tekniske specifikationer eller andre krav eller forskrifter vedrørende tjenester, som er knyttet til de nationale sociale sikringsordninger, er ikke omfattet.

[...]«

- 4 Direktivet bestemmer følgende i artikel 8, stk. 1:

»Med forbehold af artikel 10 sender medlemsstaterne straks Kommissionen ethvert udkast til teknisk forskrift, medmindre der er tale om en almindelig gengivelse af en international eller europæisk standard, i hvilket tilfælde det vil være tilstrækkeligt at oplyse herom. De meddeler ligeledes Kommissionen grundene til, at det er nødvendigt at indføre en sådan teknisk forskrift, medmindre disse grunde allerede fremgår af udkastet.«

Dansk ret

- 5 § 10 i lov om visse spil, lotterier og væddemål (herefter »spilleloven«) har i den affattelse, der finder anvendelse på tvisten i hovedsagen, og som hidrører fra lov nr. 204 af 26. marts 2003 om ændring af lov om visse spil, lotterier og væddemål og andre love og om ophævelse af lov om væddemål i forbindelse med heste- og hundevæddemål (herefter »ændringsloven«), følgende ordlyd:

»1. Med bøde eller fængsel indtil 6 måneder straffes den, der forsætligt eller groft uagtsomt

1) udbyder spil, lotterier eller væddemål her i landet uden at have bevilling efter § 1,

2) formidler deltagelse i spil, lotterier eller væddemål, der ikke er omfattet af en bevilling efter § 1.

[...]

3. Med bøde straffes den, der forsætligt eller groft uagtsomt

[...]

3) reklamerer for spil, lotterier eller væddemål, der ikke er omfattet af en bevilling efter § 1.«

- 6 Det fremgår af spillelovens § 1, stk. 1, at skatteministeren bemyndiges til at meddele bevilling til udbud af spil, lotterier og væddemål, der i medfør af lovens § 2, stk. 1, kun må gives til ét selskab.

- 7 I bemærkningerne til forslaget til den lov, der førte til vedtagelsen af ændringsloven, var formålet med spillelovens § 10, stk. 3, nr. 3), defineret på følgende måde:

»Det foreslås at indføje et reklameforbud mod spil, lotterier og væddemål, som ikke har bevilling efter denne lov.

Ændringen er i overensstemmelse med det gældende forbud i hestevæddeløbslovens § 12, stk. 3, men er en præcisering af den gældende tips- og lottolovs § 10, stk. 4.

Forbuddet skal sikre de spilleudbydere, der har en bevilling fra de danske myndigheder, mod konkurrence fra selskaber, der ikke har en sådan bevilling og dermed ikke lovligt kan udbyde eller formidle spil i Danmark.

Ved reklamering forstås i denne lov enhver form for annoncering eller anden viderebringelse af information om spilleudbyderens virksomhed og spilleudbud.

Forbuddet gælder dog ikke redaktionel omtale i trykte eller digitale nyhedsmedier.

Forbuddet gælder uanset, hvilket medie der anvendes. Reklamering er derfor forbudt både i trykte medier, radio, TV og digitale medier i form af bannerreklamer.

Reklamering for spilleudbyderens virksomhed, herunder spilleudbyderens hjemmeside, adresse mv., er ligeledes forbudt i henhold til § 10, stk. 3, nr. 3.«

Twisten i hovedsagen og det præjudicielle spørgsmål

- 8 Bent Falbert og Poul Madsen er henholdsvis den tidligere og nuværende ansvarshavende chefredaktør for det danske dagblad Ekstra Bladet, som ejes af selskabet JP/Politikens Hus.

- 9 Der er ved den forelæggende ret rejst en straffesag mod de tiltalte for tilsidesættelse af bl.a. spillelovens § 10, stk. 3, nr. 3), idet de har publiceret annoncer i dagbladet *Ekstra Bladet* og på dette dagblads websteder, såsom www.ekstrabladet.dk og www.ekstrabladet.tv, der reklamerer for bookmaking-firmaer, som udbyder spil eller væddemål i Danmark, uden at firmaerne var meddelt bevilling hertil.
- 10 Den forelæggende ret ønsker oplyst, om ændringsloven skal anses for en »teknisk forskrift« som omhandlet i direktiv 98/34, og om den derfor skulle være blevet notificeret til Kommissionen i medfør af direktivets artikel 8, stk. 1.
- 11 Ifølge den forelæggende ret drejer det sig særligt om at fastslå, således som de tiltalte i hovedsagen har gjort gældende for den, om ændringsloven er en »forskrift vedrørende tjenester« som omhandlet i artikel 1, nr. 5), i direktiv 98/34, for så vidt som den specifikt tager sigte på informationssamfundets tjenester.
- 12 I denne henseende har den forelæggende ret anført, at det inden ændringslovens ikrafttrædelse forholdt sig således, at det alene var udenlandske erhvervsdrivendes udbud af spil i Danmark via fysiske salgskanaler, der var forbudt, og at ændringsloven havde til formål og følge, således som det fremgår af lovbemærkningerne hertil, at udvide forbuddet mod udenlandske erhvervsdrivendes udbud af spil i Danmark til at omfatte de spil, der formidles via internettet.
- 13 For så vidt som det med ændringsloven tilsigtedes at udvide det allerede gældende forbud til at omfatte nye tjenester, såsom online-spil, er den forelæggende ret af den opfattelse, at den nævnte lov ikke blot »indirekte eller tilfældigt« vedrører online-udbud af spil samt reklamering herfor. Der er derimod tale om en lovgivning, der vedrører adgangen til nye tjenester i informationssamfundet, og med hensyn til hvilken direktiv 98/34 kræver, således som det fremgår af forarbejderne hertil, en meddelelse til Kommissionen. I denne henseende er det uden betydning, at udbud af spil både online og fysisk var forbudt efter ændringsloven.
- 14 På denne baggrund har Københavns byret (Danmark) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Er der tale om en forskrift, som skal notificeres i medfør af artikel 8, stk. 1, jf. artikel 1, stk. 1, nr. [1], nr.]2), nr. 5) og nr. 11), i [direktiv 98/34], når følgende lægges til grund:

- a) der skal gennemføres en lov om ændring af en lov om visse spil, lotterier og væddemål, ved hvilken ændringslov der skal gennemføres en bestemmelse om straf bl.a. for den, der forsætligt eller groft uagtsomt »udbyder spil, lotterier eller væddemål her i landet uden at have bevilling efter § 1«, og for den, der forsætligt eller groft uagtsomt »reklamerer for spil, lotterier eller væddemål, der ikke er omfattet af en bevilling efter § 1«,

og

- b) det fremgår af bemærkningerne til forslaget til ændringsloven, at det med de nævnte strafbestemmelser har været hensigten dels at præcisere eller indføre et forbud mod spil, som på internettet udbydes af udenlandske spilleselskaber, og som er rettet direkte mod det danske marked, dels at forbyde reklamering bl.a. for spil, der udbydes på internettet af udenlandske spilleselskaber, idet det af samme lovbemærkninger fremgår, at der efter de regler, der gjaldt før ændringerne, ikke er tvivl om, at foranstaltning af spil er ulovligt, hvis et udenlandsk spilleselskab anvender salgskanaler, hvor spillet rent fysisk sælges inden for Danmarks grænser, men der er mere tvivl om, hvorvidt udenlandske spil, der retter sig mod danske spillere og rent fysisk er placeret uden for Danmark, også er omfattet af bestemmelsen, og der derfor er brug for at præcisere, at disse spil er omfattet. Videre fremgår det af bemærkningerne, at det foreslås at indføje et reklameforbud mod spil, lotterier og væddemål, som ikke har bevilling efter denne lov,

og at ændringen er i overensstemmelse med det gældende forbud i hestevæddeløbslovens § 12, stk. 3, men er en præcisering af den [nu ophævede] tips- og lottolovs § 10, stk. 4. Det fremgår videre af bemærkningerne, at forbuddet skal sikre de spilleudbydere, der har en bevilling fra de danske myndigheder, mod konkurrence fra selskaber, der ikke har en sådan bevilling og dermed ikke lovligt kan udbyde eller formidle spil i Danmark?»

Om det præjudicielle spørgsmål

- 15 Med det præjudicielle spørgsmål ønsker den forelæggende ret oplyst, om artikel 1 i direktiv 98/34 skal fortolkes således, at en national bestemmelse som omhandlet i hovedsagen, der fastsætter straf for at udbyde spil, lotterier eller væddemål på det nationale område uden bevilling og for at reklamere for spil, lotterier eller væddemål, der ikke er omfattet af en bevilling, udgør en teknisk forskrift i den nævnte bestemmelses forstand, som skal meddeles i henhold til direktivets artikel 8, stk. 1.
- 16 I denne henseende skal det bemærkes, at det følger af fast retspraksis, at nationale bestemmelser, der begrænser sig til at fastlægge betingelserne for oprettelse af virksomheder eller virksomheders levering af tjenesteydelser, såsom bestemmelser, der underlægger udøvelsen af en erhvervsmæssig virksomhed en forudgående godkendelse, ikke udgør tekniske forskrifter som omhandlet i artikel 1, nr. 11), i direktiv 98/34 (jf. i denne retning bl.a. dom af 4.2.2016, Ince, C-336/16, EU:C:2017:76, præmis 76, og af 1.2.2017, Município de Palmela, C-144/16, EU:C:2017:76, præmis 26).
- 17 I det foreliggende tilfælde må det fastslås, således som generaladvokaten har anført i punkt 31 og 32 i forslaget til afgørelse, at en national bestemmelse såsom spillelovens § 10, stk. 1, nr. 1), for så vidt som den indebærer, at udbud af hasardspil uden forudgående bevilling sanktioneres, skal anses for en bestemmelse, der underlægger udøvelsen af denne virksomhed en forudgående godkendelse, i den forstand, hvori dette udtryk anvendes i den retspraksis, hvortil der er henvist i den foregående præmis.
- 18 Følgelig er en sådan bestemmelse ikke omfattet af det i artikel 1 i direktiv 98/34 fastsatte begreb »teknisk forskrift«.
- 19 Hvad angår spørgsmålet om, hvorvidt spillelovens § 10, stk. 3, nr. 3), der sanktionerer reklamering for hasardspiltjenester, der ikke er omfattet af en bevilling, udgør en »teknisk forskrift« som omhandlet i artikel 1 i direktiv 98/34, der skal meddeles i medfør af direktivets artikel 8, stk. 1, skal det indledningsvis bemærkes, at selv om der er en tæt forbindelse mellem spillelovens § 10, stk. 1, nr. 1), der sanktionerer udbud af hasardspil uden forudgående bevilling, og spillelovens § 10, stk. 1, nr. 3), idet denne bestemmelse sanktionerer virksomhed med reklamering for sådanne spil, der ikke er omfattet af en bevilling, følger det ikke af denne grund heraf, at den sidstnævnte bestemmelse skal anses for en bestemmelse, der underlægger udøvelsen af denne virksomhed en forudgående godkendelse, i den forstand, hvori dette udtryk anvendes i den retspraksis, hvortil der er henvist i nærværende doms præmis 16. Sådanne bestemmelser har nemlig, til trods for, at der foreligger en tæt forbindelse mellem dem, forskellige funktioner og anvendelsesområder (jf. i denne retning dom af 13.10.2016, M. og S., C-303/15, EU:C:2016:771, præmis 28).
- 20 Det skal dernæst bemærkes, at det ikke fremgår af de for Domstolen fremlagte sagsakter, om der ved ændringsloven – hvorved spillelovens § 10, stk. 3, nr. 3), som sanktionerer reklamering for hasardspiltjenester, der ikke er omfattet af en bevilling, er blevet indført – er blevet foretaget en ændring af de tidligere bestemmelser om spil, bl.a. ved at udvide deres anvendelsesområde til at omfatte online-spil udbudt af udenlandske spilleudbydere, eller om ændringsloven derimod har begrænset sig til at præcisere eller tydeliggøre de nævnte tidligere bestemmelser.

- 21 I denne henseende bemærkes for det første, at spørgsmålet om, hvorvidt det i spillelovens § 10, stk. 3, nr. 3) fastsatte forbud mod reklamering for spil, der ikke er omfattet af en bevilling, og navnlig for så vidt angår online-hazardspil udbudt af udenlandske spilleudbydere, allerede var fastsat ved de tidligere forskrifter om spil, således at ændringsloven alene indebar en tydeliggørelse af dette forbud, eller hvorvidt det nævnte forbud derimod blev indført i spilleloven ved ændringsloven, er et spørgsmål om national ret, der henhører under den forelæggende rets kompetence (jf. i denne retning dom af 21.4.2005, Lindberg, C-267/03, EU:C:2005:246, præmis 83).
- 22 For det andet skal det bemærkes, at det kun er for det tilfælde, at ændringsloven ved spillelovens § 10, stk. 3, nr. 3), har indført et forbud mod reklamering for spil, der ikke er omfattet af en bevilling, navnlig for så vidt angår online-hazardspil udbudt af udenlandske spilleudbydere, at udkastet til den lov, der førte til vedtagelsen af ændringsloven, skulle have været meddelt i henhold til artikel 8, stk. 1, i direktiv 98/34.
- 23 En ny national lovgivning skal for at kunne anses for en teknisk forskrift, hvorom der skal gives meddelelse i henhold til direktiv 98/34, nemlig ikke begrænse sig til at gengive eller erstatte eksisterende tekniske forskrifter, som er blevet meddelt Kommissionen behørigt, uden tilføjelse af tekniske specifikationer eller andre nye eller supplerende krav (jf. i denne retning dom af 21.4.2005, Lindberg, C-267/03, EU:C:2005:246, præmis 85).
- 24 For det tilfælde, at ændringsloven ved spillelovens § 10, stk. 3, nr. 3), indførte et forbud mod reklamering for spil, der ikke er omfattet af en bevilling, bl.a. ved at udvide dens anvendelsesområde til online-spil udbudt af udenlandske erhvervsdrivende, skal det efterprøves, om denne bestemmelse udgør en »teknisk forskrift« som omhandlet i direktiv 98/34.
- 25 Det skal i denne henseende bemærkes, at begrebet »teknisk forskrift« omfatter fire kategorier af foranstaltninger, nemlig for det første »teknisk specifikation« som omhandlet i artikel 1, nr. 3), i direktiv 98/34, for det andet »andet krav« som defineret i dette direktivs artikel 1, nr. 4), for det tredje »forskrift vedrørende tjenester«, jf. nævnte direktivs artikel 1, nr. 5), og for det fjerde »medlemsstaternes love og administrative bestemmelser vedrørende forbud mod fremstilling, import, markedsføring eller anvendelse af et produkt eller forbud mod levering eller anvendelse af en tjeneste eller mod, at en tjenesteyder etablerer sig«, som omhandlet i direktivets artikel 1, nr. 11) (dom af 4.2.2016, Ince, C-336/14, EU:C:2016:72, præmis 70, og af 13.10.2016, M. og S., C-303/15, EU:C:2016:771, præmis 18).
- 26 I det foreliggende tilfælde skal det for det første efterprøves, om spillelovens § 10, stk. 3, nr. 3), kan anses for en »teknisk forskrift« som følge af, at bestemmelsen henhører under kategorien »forskrift vedrørende tjenester« som omhandlet i artikel 1, nr. 5), i direktiv 98/34.
- 27 Det bemærkes, at det fremgår af direktivets artikel 1, nr. 2), at denne kategori af »tekniske forskrifter« udelukkende dækker forskrifter vedrørende informationssamfundets tjenester, dvs. enhver tjeneste, som teleformidles ad elektronisk vej på individuel anmodning fra en tjenestemodtager (dom af 13.10.2016, M. og S., C-303/15, EU:C:2016:771, præmis 21, og af 1.2.2017, Município de Palmela, C-144/16, EU:C:2017:76, præmis 28).
- 28 I denne henseende bemærkes, at spillelovens § 10, stk. 3, nr. 3), principielt vedrører to former for tjenester, nemlig dels de reklametjenester, der er direkte omfattet af de i bestemmelsen fastsatte sanktioner, dels de spilletjenester, hvortil reklameforbuddet henviser, og som udgør hovedgenstanden for spilleloven som helhed.
- 29 Såvel reklametjenesterne som spilletjenesterne udgør imidlertid, for så vidt som de bl.a. ydes ad elektronisk vej (online), »informationssamfundets tjenester« som omhandlet i artikel 1, nr. 2), i direktiv 98/34, og de regler, der vedrører disse, kan derfor anses for »forskrifter vedrørende tjenester« som omhandlet i artikel 1, nr. 5), i direktiv 98/34.

- 30 Det skal imidlertid bemærkes, at for at en bestemmelse skal kunne anses for en »forskrift vedrørende tjenester«, skal den i overensstemmelse med den definition, der er indeholdt i artikel 1, nr. 5), i direktiv 98/34, »specifikt« tage sigte på informationssamfundets tjenester.
- 31 I det foreliggende tilfælde fremgår det af forelæggelsesafgørelsen, at den forelæggende ret ønsker oplyst, om spillelovens § 10, stk. 3, nr. 3), kan anses for »specifikt« at tage sigte på informationssamfundets tjenester, når det bl.a. forholder sig således, at denne bestemmelses ordlyd hverken indeholder nogen specifik henvisning til informationssamfundets tjenester eller nogen sondring mellem tjenester, der ydes fysisk, og tjenester, som ydes online. Den forelæggende ret har imidlertid anført, at det synes at fremgå af forarbejderne til ændringsloven, at formålet med denne lov bl.a. var at udvide den nævnte bestemmelse til at omfatte online-tjenester.
- 32 I denne henseende skal det for det første bemærkes, at i henhold til artikel 1, nr. 5), første led, i direktiv 98/34 skal spørgsmålet om, hvorvidt en forskrift specifikt tager sigte på informationssamfundets tjenester, afgøres under hensyntagen til såvel begrundelsen for som den dispositive del af denne forskrift. I medfør af denne bestemmelse er det desuden ikke et krav, at den pågældende forskrift i sin helhed har »til hensigt og formål« at give forskrifter for tjenester i informationssamfundet, eftersom det er tilstrækkeligt, at denne forskrift forfølger denne hensigt eller dette formål i visse af sine bestemmelser.
- 33 Følgelig forholder det sig således, at selv om det ikke fremgår af ordlyden alene af en national forskrift, at den i det mindste delvist har til formål at give specifikke forskrifter for tjenester i informationssamfundet – f.eks. derved, at forskriftens ordlyd, ligesom det er tilfældet i nærværende sag, ikke indeholder nogen sondring mellem tjenester, der ydes fysisk, og tjenester, der ydes online – kan dette formål ikke desto mindre fremgå klart af begrundelsen for denne forskrift, således som formålet i overensstemmelse med de i denne henseende relevante nationale fortolkningsregler bl.a. følger af forarbejderne til den nævnte forskrift.
- 34 Som anført af generaladvokaten i punkt 63 i forslaget til afgørelse, fremgår det for det andet af syvende og ottende betragtning til direktiv 98/48, hvorved direktiv 98/34 er blevet ændret, at formålet med dette direktiv er at tilpasse de gældende nationale forskrifter de nye tjenester i informationssamfundet og at forhindre »restriktioner for den frie udveksling af tjenester og for etableringsfriheden med deraf følgende opsplnitning af det indre marked«.
- 35 Det ville imidlertid gå imod dette formål, hvis en forskrift, der ifølge forarbejderne klart har til hensigt og formål at udvide en gældende forskrift til at omfatte tjenesteydelser i informationssamfundet, udelukkedes fra at anses for en forskrift, som specifikt tager sigte på sådanne tjenester, som omhandlet i artikel 1, nr. 5), i direktiv 98/34, alene med den begrundelse, at dens dispositive bestemmelser ikke indeholder nogen udtrykkelig henvisning til disse tjenester, men lader dem være omfattet gennem et videre tjenestebegreb, der dækker såvel tjenester, der ydes online, som tjenester, der ydes fysisk.
- 36 En national bestemmelse såsom spillelovens § 10, stk. 3, nr. 3), udgør derfor en teknisk forskrift, der skal meddeles til Kommissionen, inden den vedtages, når det klart fremgår af forarbejderne til denne bestemmelse, at den havde til formål og følge at sikre, at et gældende reklameringsforbud blev udvidet til at omfatte online-spilletjenester, hvilket det tilkommer den nationale ret at afgøre.
- 37 Det følger af samtlige ovenstående betragtninger, at det forelagte spørgsmål skal besvares med, at artikel 1 i direktiv 98/34 skal fortolkes således, at en national bestemmelse som omhandlet i hovedsagen, der fastsætter straf i tilfælde af udbud af spil, lotterier eller væddemål på det nationale område uden bevilling, ikke er en teknisk forskrift i denne bestemmelses forstand, som skal meddeles i medfør af direktivets artikel 8, stk. 1. Derimod er en national bestemmelse som omhandlet i hovedsagen, der fastsætter straf i tilfælde af reklamering for spil, lotterier eller væddemål, der ikke er omfattet af en bevilling, en teknisk forskrift i den nævnte bestemmelses forstand, som skal meddeles i

medfør af direktivets artikel 8, stk. 1, når det klart fremgår af forarbejderne til denne nationale lovbestemmelse, at den havde til formål og følge at sikre, at et gældende reklameringsforbud blev udvidet til at omfatte online-spilletjenester, hvilket det tilkommer den nationale ret at afgøre.

Sagsomkostninger

- 38 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Første Afdeling) for ret:

Artikel 1 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/34/EF af 22. juni 1998 om en informationsprocedure med hensyn til tekniske standarder og forskrifter samt forskrifter for informationssamfundets tjenester, som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/48/EF af 20. juli 1998, skal fortolkes således, at en national bestemmelse som omhandlet i hovedsagen, der fastsætter straf i tilfælde af udbud af spil, lotterier eller væddemål på det nationale område uden bevilling, ikke er en teknisk forskrift i denne bestemmelses forstand, som skal meddeles i medfør af direktivets artikel 8, stk. 1. Derimod er en national bestemmelse som omhandlet i hovedsagen, der fastsætter straf i tilfælde af reklamering for spil, lotterier eller væddemål, der ikke er omfattet af en bevilling, en teknisk forskrift i den nævnte bestemmelses forstand, som skal meddeles i medfør af direktivets artikel 8, stk. 1, når det klart fremgår af forarbejderne til denne nationale lovbestemmelse, at den havde til formål og følge at sikre, at et gældende reklameringsforbud blev udvidet til at omfatte online-spilletjenester, hvilket det tilkommer den nationale ret at afgøre.

Silva de Lapuerta

Bonichot

Arabadjiev

Rodin

Regan

Således bestemt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 20. december 2017.

A. Calot Escobar
Justitssekretær

R. Silva de Lapuerta
Formanden for Første Afdeling